

Rade Povelkić (BAS)

Bas: Ako ti šapnem: muskulaturo jedna! bar nigde nema tako sumorne sprave za češanje sudija i kalifa kao što je moj rezervni palac...

Sopran: Ja se gadim svoje nemoći u ovim crnim samikama (života), koje mi na najbedniji način zabranjuju da svučem te podle pojmove koji se kao magleni pojas šire oko reči, oko tih jadnih, izgubljenih konkretnih značenja.

Bas: Svakoga se dana lome u meni kao staklo sudari tih beskrajnih apstrakcija, koji cedjeni kroz pukotine lenjo izvaljenih buržoaskih mozgova, postepeno stvaraju hipokritsku tačku gledišta, nameću posmatranje sa ove ili one „iskusne“ strane.

Bariton drugi: Leći svake noći pokriven gadjenjem od svakodnevnih obaveznih približavanja, isprljan kao ispljuvanka od muva, svim tim posledicama „obzira“, tim potrebnim „vezama“, da bi se najobičnije moglo jesti i spavati.

Tenor: Kriti bez prestanka svoju prognanu misao.

Bariton drugi: Biti načisto s tim, da je strano izdržati tu nepodudarnost reči i dela, ne samo nju, već što je mnogo teže i svirepije ogromnu podudarnost ideja i reči.

Alt: Kako zamišljate sebe? Upućeno ušima vaše bezobzirnosti.

Bariton drugi: Kao svinju kad sam nezadovoljan svojim svinjarijama; kao ljubavnika kad nema uspeha kod žena; kao đjavola kad se rasplinem u dobru... Ali nikada kao andjela, kao popa, kao policajca.

Bariton prvi: Ne umem da odgovorim. Podlegao bih onoj mani za samoopuživanje, koje je samo jedna prerušena samoodbrana.

Alt: Ko su bili trinaest nadrealista?

Bariton drugi: Nije samo da smo jedini pozvani, već smo i dužni, pred svojim apsolutnim nadrealističkim moralom, da ne dopustimo nikome da kroz nadrealizam lokalizuje svoj samopokazivački nagon, svoju palanacku ambicioznost, svoju „revolucionarnu“ intelektualnost“ i svoju „finoću duha“. Mi ne mislimo nikome smetati; mi nikada nećemo pisati pesme koje će ući u noviju antologiju srpske lirike, pošto na.e neće biti „lepe cele“; mi nećemo pisati nagradjene romane; nećemo pričati priče sa socijalnom tendencijom; nećemo pisati psihološke drame, ni eseje o velikim ljudima, našim i stranim ili o „važnim“ pojavama iz oblasti umetnosti; mi nećemo postati članovi Pen-kluba; mi nećemo priredjivati proslave, mi nećemo slikati slike za muzeje; mi nećemo biti ni vajari, ni muzičari, ni projektanti monumentalnih gradje-

vina. Ali mi ćemo doprineti arhitekturi slobode i duha. Mi nećemo biti kulturtregeri, ali mi smo možda jedini koji se borimo za sve ono što intelektualci, u svojoj sićušnosti, nazivaju nedostižnošću. Uostalom, mi nemamo koga da ubeđujemo; no to nas ne sprečava, jer najmanje nam je potrebno da ostanemo relativno dosledni u jednom nemogućem svetu, gde prestaje svako pitanje i svako odgovaranje. I nema sredstava kojima se ne bismo poslužili, i koja — kad se već tako htelo — nazivamo nadrealističkim da to dokažemo. Gde smo? Tu, u tom trenutku, svi su znaci sa nama. A to je više no opora svetlost jedne spoljne ili unutrašnje neizvesnosti. Nadrealizam nije jedna literarna škola, ni jedna „živa zgod“, ni jedno uhleblje, ni jedan trik, ni neko prevozno sredstvo za izrovane drumove života i smrti. Nadrealizam, svaka na.a reč, svaki naš život, samo je beskrajni, iskidani niz onog što definiše njegovu beskonačnost, nekoristoljubivost, i njegovu moralnu celishodnost. Nadrealizam, gosolalija večnosti, nadrealizam: eholalija prolaznosti i današnjice, nadrealizam: „dam ti talir, da razbiješ tanjir, da kažeš i jeste i nije, i crno i belo, i da i ne“.

Alt: Svet jedan svet protiv celog jednog sveta.

Bas: Svet beskonačne dijalektike i dinamične konkretizacije protiv sveta mrtvačke metafizike i apstrakne zadrigle statičnosti.

Bariton prvi: Svet oslobodjenja čoveka i nesvodljivosti duha protiv sveta represije, svodjenja moralne i druge kastracije.

Tenor: Svet neodoljivog nekoristoljublja protiv sveta posesije, konfora i konformizma, kukavne lične sreće, osrednje sebičnosti, svih kompromisa.

Sopran: Ni u jednom času mi ne možemo da raščinimo nerazdeljivo jedinstvo večnog i vremenskog čoveka.

Bariton prvi: Vreme je da čovek sebi daje pravo, a ne da ga traži. Na putu konkretizacije čoveka, te idejne integracije naše totalne upornosti, nama je jasno da pred svim onim na tom putu što je otpor ili smetnja, naš revolt može jedino da uzme karakter delujuće, neprestane rušilačke akcije. I mi verujemo da „do sada su filozofi tumacili svet na različite načine, a u pitanju je da se svet promeni“.

Nadrealistički almanah „Nemoguće“ (1930) koji je za scenu adaptirao i režirao mladi beogradski reditelj Boda Marković doživeo je svoju premijeru 19. januara 1980 u beogradskom Ateleju 212. „Nemoguće“ je u organizaciji TRIBINE MLADIH prikazano i u Novom Sadu u okviru Sterijino pozorja 1960 ali van konkurencije.

VLADIMIR MAJAKOVSKI

ponešto o peterburgu

*U oluk s krova suze slaze,
do ruke rijeke traka bude;
a u nebeske usne s tla se
kamene utisnule duđe.*

*I nebu — stihnuv — jasno posta
tamo, gdje tanjur mora blista,
da goni gonik vlažan i star
dvogrbu devu rijeke Neve.*

još o peterburgu

*U ušima odlomci toplog bala,
a sa sjevera — od snijega bijela —
magla s krovočednim licem kanibala,
ljude je neukusne jela.*

*Ko grube psovke satovi bubre,
za petim je šesti preosto,
A s neba je gledalo neko djubre
veličanstveno kao Lav Tolstoj.*

č u j t e l

Čujete!

Ipak, ako netko pali zvijezde
znači — ovo je nekome nužno?
Znači — to netko hoće da one budu tražene?
Znači — i pljuvačke netko biserom naziva zdušno

I, gušeći se
u mećavama podnevne prašine,
prodire k bogu,
boji se, kasni znatno,
plače,
i ljubi mu žilavu ruku,
moli —
da ova zvijezda plamti obvezatno! —
kune se —
podnijeti ne će ovu bezzvijezdanu muku!
A zatim
uzbudjen kroči
no spokojnim se čini.
I nekom veli:
„Pa sad ti nije ništa?
Nije strašno?
Da?“

Čujete!
Ipak, ako zvijezde
pali netko —
znači — ovo je nekome nužno?
Znači — i to je neophodno,
da veće svako
nad krovovima
bar jednu sjajnu zvijezdu da?!

posljednja peterburška priča

Stoji imperator Petar Veliki,
misi:
„Tu pir ću da stvorim ja!“ —
a porođ
gđe ore se pijani poklici
građi se hotel „Astorijs“.

Blista se hotel,
daju se
objedi.
Zavišću ličnost ponosena
sijde s granita.
Troje od mjedi
slaze
tihoo da splaše Senat.
Na ulaz i izlaz masa kreće.
Portir se klanja (to oni znaju).
I netko
„izvinite“
rastresen
reče
slučajno stavši na rep zmaju.

Imperator
konj i zmaj
u troje
nespretno
zatraže
grenadin s jelovnika.
Žamor ne nijemeci i nadalje traje.
Od gostiju se ne obazre nitko.

I istom
kada
nad svežnjem slamki
u konju progovori stara želja,
gomilu slomi krik i plamti:
— Znaće!
Ne zna, zašto su.
Seljak!

Sramom su oviti koraci konja
kad se prašne grtve našao sam i tričao.
A nazad
po Naberežnoj
uzvik gonjaka
zadnju od peterburških priča.

I opet imperator
stoji bez skipetra.
Zmaj.
Na njuški konja sjeta uznikla.
I nitko ne shvaća tugu Petra —
u vlastitom građu
okovanog uznika.

s ruskog preveo Josip SEVER